

การประเมินผลการดำเนินงานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ เขตสุขภาพที่ 4

นางจันทิรา นันทมงคลชัย, นางวิไล รัตนพงษ์
สถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง กรมอนามัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานพัฒนาโรงพยาบาลภาครัฐ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในเขตสุขภาพที่ 4 ที่มีการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ โดยศึกษาใน 7 องค์ประกอบได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ด้านการนำองค์กรและการบริหารทิศทางและนโยบายการดำเนินงาน การบริหารจัดการและการใช้ข้อมูลในการวางแผน องค์ประกอบที่ 2 ด้านการจัดสรรทรัพยากรและการพัฒนาทรัพยากรบุคคล องค์ประกอบที่ 3 ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมสุขภาพ องค์ประกอบที่ 4 ด้านการส่งเสริมสุขภาพเจ้าหน้าที่ การเป็นผู้นำ หรือต้นแบบด้านการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม องค์ประกอบที่ 5 ด้านการส่งเสริมสุขภาพผู้มารับบริการและครอบครัว องค์ประกอบที่ 6 ด้านการส่งเสริมสุขภาพของชุมชนการนำความรู้ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์ประกอบที่ 7 ด้านผลลัพธ์ของกระบวนการส่งเสริมสุขภาพ รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงพรรณนา กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง คือ โรงพยาบาลที่มีการดำเนินงานและผ่านการประเมินตามเกณฑ์โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพในระยะเวลาไม่น้อยกว่า 3 ปี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามที่มีเนื้อหาครอบคลุมรอบการวิจัย 4 องค์ประกอบ

ผลการวิจัยพบว่า ในองค์ประกอบที่ 1 และ 2 ผู้บริหารและทีมงานมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินงานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ทั้งในด้านการกำหนดนโยบายหรือเข็มมุ่งขององค์กรสู่การเป็นโรงพยาบาลคุณภาพ การบริหารทรัพยากร การสนับสนุนและงบประมาณ เสริมสร้างขวัญและกำลังใจทีมงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P\text{-Value} < 0.05$ องค์ประกอบที่ 3 และ 5 ด้านการสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมสุขภาพและการจัดบริการส่งเสริมสุขภาพผู้มารับบริการและครอบครัว เมื่อเปรียบเทียบกับนโยบายก่อนมีการดำเนินงานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพไม่มีความแตกต่างกัน ในองค์ประกอบที่ 4 การส่งเสริมสุขภาพเจ้าหน้าที่พบว่า การมีนโยบายและเข็มมุ่งสู่การเป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพส่งผลต่อบทบาทการเป็นผู้นำหรือต้นแบบที่ดีด้านสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P\text{-Value} < 0.05$ องค์ประกอบที่ 6 ด้านการส่งเสริมสุขภาพชุมชนพบว่า ชุมชนมีความเข้มแข็งขึ้นอยู่กับผู้นำและพื้นฐานการจัดการเดิม ชุมชนยังต้องการการดูแลสนับสนุนด้านสุขภาพจากทีมสุขภาพ และองค์ประกอบที่ 7 ผลลัพธ์ของกระบวนการส่งเสริมสุขภาพ มีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ การดูแลตัวเองและสถานะทางสุขภาพของเจ้าหน้าที่ ผู้รับบริการและครอบครัวรวมถึงชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P\text{-Value} < 0.05$ จะเห็นได้ว่าการผลักดันให้เกิดกระบวนการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพจะช่วยให้เกิดการพัฒนาระบบบริการสุขภาพในพื้นที่ให้มีมาตรฐานสอดคล้องกับบริบทของโรงพยาบาล เพื่อให้บรรลุถึงการดูแลประชาชน ชุมชนให้มีสุขภาพดีต่อไป การศึกษาในครั้งนี้มีข้อเสนอแนะให้มีการวางแผนการจัดบริการด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจน มีการกำหนดแนวทางแนวทางกำกับติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน